

RIKSDAGENS SVAR 194/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om skuldsanering för privatpersoner samt 88 § lagen om beskattningsförfarande

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om skuldsanering för privatpersoner samt 88 § lagen om beskattningsförfarande (RP 98/2002 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 20/2002 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om skuldsanering för privatpersoner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 25 januari 1993 om skuldsanering för privatpersoner (57/1993) 4 § 2 mom., 7 § 3 mom., i 10 § det inledande stycket, 23 § 1 mom., 30 § 2 mom., 36 § 12 punkten, 40 § 1 mom., 42 § 2 mom., 44 §, rubriken för 49 § och 49 § 4 mom., 50 § 3 mom., 61 § 3 mom. och 62 §,

av dessa lagrum 4 § 2 mom. sådant det lyder i lag 113/1995, 30 § 2 mom., 36 § 12 punkten, 40 § 1 mom., 42 § 2 mom., 49 § 4 mom., 50 § 3 mom. och 61 § 3 mom. sådana de lyder i lag 63/1997, 44 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 113/1995 och 63/1997 samt 62 § sådan den lyder i nämnda lag 63/1997 och i lag 714/2000, samt

fogas till lagen nya 10 a och 35 a §, till 41 §, sådan den lyder i nämnda lag 63/1997, ett nytt 2 mom., till 42 §, sådan den lyder i nämnda lag 63/1997, ett nytt 5 mom., varvid de nuvarande 5 och 6 mom. blir 6 och 7 mom., samt till lagen en ny 61 a § som följer:

4 §

Bedömning av betalningsförmågan

— — — — —
Genom förordning av justitieministeriet föreskrivs det närmare om vilka omständigheter som skall beaktas när gäldenärens betalningsförmå-

ga bedöms. De belopp som enligt förordningen utgör gäldenärens oundgängliga levnadskostnader justeras så som anges i lagen om folkpensionsindex (456/2001). De justerade beloppen skall tillkännages genom ett beslut av justitieministeriet som publiceras i författningssamlingen i november varje år.

7 §

Gäldenärens skyldighet att medverka

Under betalningsprogrammet är gäldenären skyldig att på begäran av en borgenär redogöra för omständigheter som utgör grund för en tilläggsprestationsskyldighet enligt 35 a §. Redogörelsen skall lämnas också efter att betalningsprogrammets tillämpningstid har löpt ut, om begäran har framställts innan tre månader förflutit från det att tillämpningstiden löpte ut. Gäldenären skall lämna redogörelsen utan obefogat dröjsmål.

10 §

Allmänna hinder för en skuldsanering

Om inte något annat följer av 10 a §, kan skuldsanering inte beviljas om

10 a §

Beviljande av skuldsanering trots ett allmänt hinder

Utan hinder av 10 § kan skuldsanering beviljas om det finns vägande skäl att göra det, särskilt med hänsyn till den tid som har förflutit sedan gäldenären skuldsatte sig, gäldenärens åtgärder för betalning av sina skulder och gäldenärens övriga förhållanden samt skuldsaneringens betydelse för gäldenären och borgenärerna.

23 §

Betalningsprogram

I skuldsaneringen skall för gäldenären fastställas ett betalningsprogram som motsvarar hans eller hennes betalningsförmåga. I fråga om gäldenärens skyldighet att betala mer av sina skulder (tilläggsprestationsskyldighet) bestäms i 35 a §.

30 §

Allmänt stadgande om betalningsprogrammet för vanliga skulder

I fråga om vanliga skulder skall innehållet i skuldsaneringen och betalningsprogrammet bestämmas så att betalningsprogrammet är i kraft fem år. Betalningsprogrammet kan likväl vara i kraft en kortare tid än fem år om det är skäligt med hänsyn till gäldenärens förhållanden, den tid som har förflutit från skuldsättningen samt hur och i vilken utsträckning gäldenären har betalt sina skulder innan betalningsprogrammet fastställdes eller hur han eller hon betalar dem med de medel som inflyter vid realiseringen av egendomen.

35 a §

Tilläggsprestationsskyldighet

Av inkomster och tillgångar som gäldenären får under betalningsprogrammets tillämpningstid är gäldenären skyldig att i tilläggsprestationer till sina borgenärer betala det belopp som föreskrivs i denna paragraf.

Om gäldenären får ett arv, en gåva eller någon annan prestation av engångsnatur som förbättrar gäldenärens betalningsförmåga och vars belopp ensamt eller tillsammans med andra prestationer överstiger 1 000 euro, skall gäldenären till borgenärerna betala den del med vilken prestationernas sammanlagda belopp överstiger 1 000 euro.

Om gäldenärens inkomster under ett kalenderår ökar så att de med minst 800 euro överstiger de inkomster som i betalningsprogrammet har antecknats som gäldenärens inkomster, skall gäldenären för betalningen av sina skulder använda två tredjedelar av det belopp med vilket ökningen överstiger 800 euro, dock inte det belopp som gäldenären nödvändigt har behövt till utgifter för inkomstens förvärvande eller till sina övriga utgifter.

Med gäldenärens inkomster avses i 3 mom. den nettoinkomst som fås när gäldenärens in-

komster minskas med skatten enligt förskottsinnehållningen eller förskottsbetalningen samt med därmed förknippade lagstadgade arbetstagaravgifter. Skatteåterbäring och skatteskuld som baserar sig på inkomsterna beaktas som ökning eller minskning av inkomsterna för det år under vilket de har eller borde ha betalats.

Betalningsskyldighet som baserar sig på en prestation av engångsnatur skall fullgöras inom tre månader efter det att gäldenären fick medlen i sin besittning. Till övriga delar skall tilläggsprestationsskyldigheten fullgöras inom de tre första månaderna av det följande kalenderåret. Betalningstidpunkten kan bestämmas att vara en annan, om det är ändamålsenligt med hänsyn till tilläggsprestationernas obetydlighet eller av något annat särskilt skäl. Tilläggsprestationerna för det år under vilket betalningsprogrammet löper ut skall dock erläggas inom tre månader efter det att betalningsprogrammet har slutförts.

Domstolen kan på ansökan fastställa och påföra beloppet av den tilläggsprestation som skall erläggas till en borgenär. Bestämmelser om ansökan och hur yrkandet skall framställas finns i 61 a §.

Det belopp som avses i 3 mom. justeras så som anges i lagen om folkpensionsindex. De justerade beloppen skall tillkännages genom ett beslut av justitieministeriet som publiceras i författningssamlingen i november varje år.

36 §

Uppgifter som skall ingå i betalningsprogrammet

Av betalningsprogrammet skall framgå tillräckligt specificerade uppgifter om

12) bestämmelser om grunderna för tilläggsprestationsskyldighet och hur skyldigheten skall fullgöras,

40 §

Betalningsprogrammets rättsverkningar

När betalningsprogrammet har fastställts bestäms villkoren för de skulder som omfattas av skuldsaneringen och andra i betalningsprogrammet reglerade rättsförhållanden enligt programmet. Trots att programmets tillämpningstid har löpt ut kvarstår gäldenärens betalningsskyldighet enligt betalningsprogrammet till den del skyldigheten inte har fullgjorts. På de betalningar som har bestämts i betalningsprogrammet löper ingen ränta på grund av förseningen. En utmätning som riktar sig mot gäldenärens egendom och som baserar sig på en av skuldsaneringen omfattad skuld förfaller då betalningsprogrammet har fastställts med laga kraft. Detsamma gäller annan verkställighet som baserar sig på sådan skuld. Så länge betalningsprogrammet är i kraft får förvandlingsstraff för böter inte verkställas.

41 §

Iakttagande av betalningsprogrammet

Utan hinder av bestämmelserna i 1 mom. har en gäldenär vars betalningsförmåga har försämrats, rätt att under betalningsprogrammets tillämpningstid skjuta upp sina betalningar till envar borgenär med ett sammanlagt belopp som motsvarar högst tre månaders betalningsskyldighet genom att underrätta borgenären om uppskovet och orsaken till det. En betalning som gäldenären har skjutit upp förfaller till betalning när betalningsprogrammets tillämpningstid löper ut.

42 §

Påföljder av att betalningsprogrammet försummas och stadganden om hur betalningsprogrammet förfaller

Om gäldenären försummar en betalning enligt betalningsprogrammet till någon annan bor-

genär än en sådan som avses i 1 mom., kan borgenären med stöd av betalningsprogrammet yrka verkställighet enligt utsökningslagen efter det att mer än tre månader har förflutit från det att betalningen försumrades och den ännu inte har betalats. Borgenären kan härvid kräva att hela avkastningen enligt programmet skall drivas in. Verkställigheten fortgår till dess borgenären anholder om återkallande av utmätningen eller gäldenären erlagt de enligt betalningsprogrammet förfallna raterna till borgenären och gör troligt att han eller hon i framtiden kommer att iakttä betalningsprogrammet. Om en kungörelse har utfärdats om försäljning av egendom som har mätts ut hos gäldenären kan egendomen säljas, om borgenären inte anholder om återkallande av utmätningen.

I stället för att bestämma att betalningsprogrammet förfaller kan domstolen fastställa beloppet av den tilläggsprestation som gäldenären skall betala till en borgenär som har framställt ett yrkande, och bestämma att tilläggsprestationen skall betalas med dröjsmålsränta, om det måste anses vara en oskälig påföljd att programmet förfaller, med hänsyn till den avkastning som betalningsprogrammet ger borgenären, tilläggsprestationens storlek, orsaken till försummelsen samt övriga förhållanden.

44 §

Ändring av betalningsprogrammet

Betalningsprogrammet kan på ansökan av gäldenären eller en borgenär ändras, om

1) gäldenärens betalningsförmåga har försämrats så väsentligt att det inte rimligen kan förutsättas att gäldenären fullgör sin betalningsskyldighet enligt betalningsprogrammet, när hänsyn tas särskilt till den tid som behövs för fullgörandet av betalningsskyldigheten under gäldenärens ändrade förhållanden, eller om andra förhållanden som är av betydelse för

skuldsaneringen har förändrats väsentligt efter det att programmet har fastställts,

2) det efter att programmet fastställts har framkommit sådana omständigheter som hade haft väsentlig betydelse för skuldsaneringen, om de hade varit kända när beslutet om skuldsanering fattades,

3) det efter att programmet fastställts framkommer en skuld som omfattas av skuldsaneringen och som inte var känd då betalningsprogrammet fastställdes eller som inte har beaktats i betalningsprogrammet med stöd av 28 a §, eller

4) skäl till ändring av betalningsprogrammet föreligger på grund av återvinning eller därför att i fall som avses i 28 § skuldens belopp eller borgenärens rätt i övrigt fastställts med avvikelser från hur den beaktats i betalningsprogrammet.

En ändring av betalningsprogrammet till borgenärernas fördel gäller alla borgenärer. En borgenär som skulle få en obetydlig andel, som understiger ett belopp som bestäms genom förordning, kan dock lämnas utan betalning. En ändring till borgenärernas nackdel gäller de borgenärer som med stöd av betalningsprogrammet ännu är berättigade till betalning. Om programmet ändras med stöd av 1 mom. 3 punkten, skall ändringen till innehållet vara sådan att gäldenären utan hinder av bestämmelserna om betalningsprogrammets varaktighet till borgenären skall betala en lika stor del av skulden som till andra borgenärer i samma ställning, om detta inte är oskäligt med beaktande av skuldens belopp och grunden för den samt prestationens ekonomiska betydelse för gäldenärens omständigheter. Programmets tillämpningstid kan förlängas också för betalning av utredarens fordran.

Det ändrade betalningsprogrammet skall iaktas oberoende av ändringssökande, om inte en högre domstol bestämmer något annat. Domstolen kan då den fattar ett beslut om att betalningsprogrammet skall ändras bestämma att föreskrifterna om realiseringen av gäldenärens förmögenhet skall iakttas först då beslutet har vunnit laga kraft eller något annat bestäms.

49 §

Behandlingsordningen och behörig domstol

Om att betalningsprogrammet skall förfalla och om ändring av betalningsprogrammet samt om andra frågor som gäller skuldsanering beslutar den domstol som nämns i 3 mom. eller den domstol som har avgjort frågan om fastställandet av betalningsprogrammet.

50 §

Ansökan om skuldsanering

Ansökan av en gäldenär i konkurs kan inte upptas till prövning innan boförteckningen har fastställts.

61 §

Ansökan om att betalningsprogrammet skall förfalla eller ändras

Gäldenären och de borgenärer som domstolen anser nödvändigt att höra skall ges tillfälle att bli hörda om borgenärens ansökan. Har borgenären yrkat att betalningsprogrammet skall förfalla, skall de övriga borgenärerna ges tillfälle att framställa sina yrkanden, om det finns orsak därtill enligt 42 § 5 mom. Anser domstolen att det föreligger skäl att ändra betalningsprogrammet, kan den utsätta en dag då gäldenären senast skall tillställa domstolen ett förslag till betalningsprogram. Vad som föreskrivs ovan gäller för behandlingen av förslaget.

61 a §

Ansökan om fastställande av tilläggsprestationer

En borgenärs ansökan om fastställande av tilläggsprestationer och påförande av betalningsskyldighet för gäldenären kan prövas först efter att betalningsprogrammet har löpt ut. Ansökan

skall göras utan obefogat dröjsmål efter det att betalningsprogrammets tillämpningstid har löpt ut eller det att grunden för tilläggsprestationskyldigheten har kommit till borgenärens kännedom. När två år har förflutit från det att betalningsprogrammet slutfördes, kan ansökan inte längre göras. Innan ansökan görs skall borgenären lägga fram ett sådant skriftligt yrkande för gäldenären och bereda honom eller henne tillfälle att bemöta yrkandet. Borgenären får dock göra en ansökan utan att lägga fram ett yrkande, om framskjutande av behandlingen i domstol kan förorsaka borgenären rättsförlust eller om det finns något annat vägande skäl till att inleda förhandlingen utan dröjsmål.

Med anledning av ansökan skall gäldenären ges tillfälle att bli hörd och de borgenärer som saken gäller skall beredas tillfälle att framställa sina yrkanden.

Tilläggsprestationerna kan fastställas och påföras också på gäldenärens ansökan. Vad som ovan föreskrivs om borgenärens ansökan gäller också en ansökan av gäldenären.

62 §

Rättegångskostnader

De som är delaktiga i ärendet svarar själva för de kostnader som orsakas av deltagande i förfarandet. Vid den behandling av invändningar som avses i 57 § 1 mom. och, om särskilda skäl föreligger, vid behandling av en ansökan om att betalningsprogrammet skall förfalla eller tilläggsprestationer fastställas, iakttas dock i tillämpliga delar vad som föreskrivs om rättegångskostnaderna i tvistemål. Bestämmelser om gäldenärens skyldighet att betala utredarens arvode och kostnadsersättning finns i 70 § 1 mom.

1. Denna lag träder i kraft den 200 .

2. Denna lag tillämpas, om en ansökan om skuldsanering eller ett annat ärende som gäller skuldsanering är anhängigt hos en tingsrätt när lagen träder i kraft och tingsrätten inte har meddelat när beslutet ges eller om ett ärende blir anhängigt efter ikraftträdandet. Om det i ett sådant anhängigt ärende har yrkats att betalningspro-

grammet skall ändras eller förfalla tillämpas de procedurbestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft. Det kan dock bestämmas att gäldenären också skall betala tilläggsprestationer till en borgenär som inte har yrkat på det. I fullföljdsdomstolen tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet, om ärendet före ikraftträdandet har avgjorts av en lägre domstol samt även i tingsrätten, om fullföljdsdomstolen har återförvisat ärendet till tingsrätten. I ett återförvisat ärende tillämpas dock 10 a §.

3. Lagens 4 § 2 mom. tillämpas om betalningsprogrammet har fastställts enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet och gäldenärens betalningsmån omräknas när betalningsprogrammet ändras efter att denna lag har trätt i kraft.

4. Lagens 7 § 3 mom. tillämpas, om betalningsprogrammet har fastställts innan lagen har trätt i kraft och programmets tillämpningstid inte har löpt ut före ikraftträdandet. Lagens 7 § 3 mom. tillämpas inte, om ett betalningsprogram som har fastställts innan lagen har trätt i kraft inte innehåller bestämmelser om tilläggsprestationsskyldighet. I så fall tillämpas det 7 § 3 mom. som gäller vid ikraftträdandet.

5. Om för gäldenären i betalningsprogrammet har fastställts en tilläggsprestationsskyldighet med stöd av de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet, skall i fråga om tilläggsprestationsskyldigheten 35 a § tillämpas från ikraftträdandet när det gäller prestationer av engångsnatur och 35 a § i övrigt tillämpas från den 1 januari 2003. Vid beräkningen av tilläggsprestationsskyldighet som grundar sig på prestationer av engångsnatur skall beaktas även prestationer som gäldenären har fått före denna lag har trätt i kraft, men som gäldenären ännu inte enligt betalningsprogrammet har varit skyldig att redovisa till borgenärerna. Vad som ovan bestäms om tilläggsprestationsskyldighet som har fastställts i

ett betalningsprogram tillämpas på motsvarande sätt om gäldenären och borgenären i ett avtal som avses i 85 § har kommit överens om tilläggsprestationsskyldighet enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet av denna lag.

6. Lagens 41 § 2 mom. tillämpas även om betalningsprogrammet har fastställts innan lagen har trätt i kraft.

7. Om ett program som före den 1 februari 1997 har fastställts för en gäldenär inte innehåller bestämmelser om tilläggsprestationsskyldighet och gäldenärens betalningsförmåga förbättras väsentligt, kan betalningsprogrammet ändras i enlighet med de bestämmelser i 44 § som gäller vid lagens ikraftträdande, och gäldenären kan då förpliktas till tilläggsprestationer enligt vad som bestäms i 35 a §.

8. Lagens 49 § 4 mom. samt 61 a och 62 § tillämpas om tilläggsprestationsskyldighet har bestämts för en gäldenär i ett betalningsprogram som har fastställts innan lagen har trätt i kraft. Om borgenären yrkar att beloppet för tilläggsprestationen skall fastställas, kan de tilläggsprestationer som uppkommit innan lagen träder i kraft på ansökan av gäldenären minskas med anledning av omständigheter som enligt 44 § 1 mom. ger rätt att ändra betalningsprogrammet. Om betalningsprogrammet har slutförts före ikraftträdandet, kan borgenären utan hinder av den frist som föreskrivs i 61 a § 1 mom. inom två år från ikraftträdandet yrka att en tilläggsprestation skall fastställas.

9. Om gäldenären och borgenären innan denna lag har trätt i kraft har slutit ett avtal som avses i 85 § och i avtalet inte föreskrivs något annat, kan med hänvisning till att gäldenärens betalningsförmåga har förbättrats i stället för att betalningsprogrammet ändras fastställas tilläggsprestationsskyldighet enligt 35 a §. Angående förfarandet gäller vad som bestäms i 85 § 2 mom.

Lag

om ändring av 88 § lagen om beskattningsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 18 december 1995 om beskattningsförfarande (1558/1995) 88 § 2 mom. som
 följer:

88 §

Skattelättnad

— — — — —
 Befrielse kan beviljas om
 1) den skattskyldiges skattebetalningsförmåga, med beaktande av den inkomst och förmögenhet som står till förfogande, väsentligen har nedgått på grund av försörjningsplikt, arbetslöshet, sjukdom eller av något annat särskilt skäl, eller om det med anledning av den skattskyldiges skuldsanering finns särskilda skäl till befrielse,
 2) den skattskyldige har avlidit och efterlämnat make, barn eller andra arvingar vilkas försörjning huvudsakligen varit beroende av den

skattskyldiges inkomster och om det skulle vara uppenbart oskäligt att driva in skatten,

3) den skattskyldige bör anses ha misstagit sig beträffande innehållet i skattelättnadsbestämmelser eller andra skattebestämmelser och misstaget inte med beaktande av omständigheterna kan anses förorsakat av den skattskyldiges vårdslöshet eller underlåtelse och om det till följd av fallets karaktär eller andra särskilda omständigheter föreligger skäl till befrielse från skatt, eller om

4) det av något annat särskilt skäl vore uppenbart oskäligt att driva in skatten.

— — — — —
 Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 29 november 2002